

УДК 371

ГУМАНІСТИЧНА ПОЗИЦІЯ ПЕДАГОГА У ВИХОВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ

А. В. Дьяченко

завідувач відділення соціальної реабілітації дітей-інвалідів,
Відділення соціальної реабілітації дітей-інвалідів Олександрівського району
Запорізького міського територіального центру соціального обслуговування
(надання соціальних послуг)

У статті розглядається роль гуманістичної позиції педагога у вихованні громадянина, який, володіючи необхідними знаннями, вміннями і навичками, володіє би найважливішими для суспільства ключовими компетенціями. Увага звертається на необхідність врахування вчителем факторів, що зумовлюють розвиток компетентностей школярів як складової вихованості особистості, а саме: створення сприятливого психологічного мікроклімату та виховного середовища, що є комфортним для кожного учня; організація системної виховної роботи з формування в учнів загальнолюдських та громадських якостей, уміння будувати свою компетенцію життя.

Ключові слова: ключові компетенції, фактори розвитку школярів, гуманістична позиція педагога.

ДЬЯЧЕНКО А.В. ГУМАНИСТИЧЕСКАЯ ПОЗИЦИЯ ПЕДАГОГА В ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ.

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

В статье рассматривается роль гуманистической позиции педагога в воспитании гражданина, который, обладая необходимыми знаниями, умениями и навыками, обладал бы важными для общества ключевыми компетенциями. Внимание обращается на необходимость учета учителем факторов, обуславливающих развитие компетенций школьников как составляющей воспитанности личности, а именно: создание благоприятного психологического микроклимата и воспитательной среды, что является комфортным для каждого ученика; организация системной воспитательной работы по формированию у учащихся общечеловеческих и общественных качеств, умение строить свою компетенцию жизни.

Ключевые слова: ключевые компетенции, факторы развития школьников, гуманистическая позиция педагога.

DYACHENKO A.V. THE HUMANIST POSITION OF THE TEACHER IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF THE EDUCATIONAL INSTITUTION.

The article considers the role of the teacher's humanistic position in the education of a citizen who, having the necessary knowledge, skills and skills, would have important key competencies for society. Attention is drawn to the need for the teacher to take into account factors that determine the development of the competencies of schoolchildren as part of the upbringing of the individual, namely: the creation of a favorable psychological microclimate and an educational environment, which is comfortable for each student; The organization of systematic educational work on the formation of students of universal and social qualities, the ability to build their competence of life.

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

Key words: key competences, development factors of schoolchildren, humanistic position of the teacher.

«Нема сумніву, що багато що залежить від загального розпорядку в закладі, але найголовніше завжди залежатиме від особи безпосереднього вихователя, що стоїть віч-на-віч з вихованцем: вплив особи вихователя на молоду душу становить ту виховну силу, якої не можна замінити ні підручниками, ні моральними сентенціями, ні системою покарань та заохочень. Багато, звичайно, важить дух закладу; але цей дух живе не в стінах, не на папері, а в характері більшості вихователів і звідти вже переходить у характер вихованців»

(К.Д.Ушинський).

Пізнати і навчити дитину - у цій складній справі немає готових рецептів. Але, насамперед, треба зрозуміти дитину як особистість, розгледіти її індивідуальні особливості. "Прив'язуючи" навчальні завдання до життєвого досвіду дитини, використовуючи сучасні технології, вчитель досягає поставленої мети самореалізації кожної дитини. Завданням педагога є прагнення зробити процес виховання захоплюючим та радісним.

Професійний шлях класного керівника має йти однією дорогою з вихованцями та їхніми батьками, де кожен допомагає і підтримує один одного. Адже весь процес виховання будується на взаємовідносинах між учнем, вчителем та батьками. Ми вчимося разом долати труднощі, сходити до вершин, падати і підніматися, радіти і сумувати, перемагати та співчувати.

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

Погоджуючись з думкою відомого педагога Ш.Амонашвілі про те, що вчителі мають бути людьми доброї душі й любити дітей такими, якими вони є, необхідно навчитися однаково любити і шибенника, і слухняного, і кмітливого, і тугодума, і лінивого, і старанного.

Виховання в житті людей – первинне і головне, усе інше – його наслідки. Там, де виховання відкладають «до кращих часів» і починають вирішувати інші, загальніші і важливіші, як здається, проблеми, ці кращі часи не настають ніколи. Виховання – це саме життя, а життя «на потім» відкласти не можна.

Щоб бути успішним, людині сучасного суспільства необхідно володіти такими якостями як самостійність, заповзятливість, відповідальність, комунікабельність, толерантність, здатність бачити і вирішувати проблеми автономно, а також в групах, здатність і готовність постійно вчитися новому, самостійно і за допомогою інших знаходити і застосовувати потрібну інформацію. Іншими словами, бути компетентним. Цим якостям необхідно навчати.

Основний сенс роботи вчителя- класного керівника полягає у вихованні громадянина, який, володіючи необхідними знаннями, вміннями і навичками, володів би найважливішими для суспільства ключовими компетенціями, а саме:

- ✓ соціальною компетентністю - здатністю діяти в соціумі з урахуванням позицій інших людей;
- ✓ комунікативною компетентністю - здатністю вступати в комунікацію з метою бути зрозумілим;
- ✓ особистісною компетентністю - здатністю аналізувати і діяти з позиції окремих областей людської культури;

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

- ✓ інформаційною компетентністю - здатністю володіти інформаційними технологіями, працювати з усіма видами інформації;
- ✓ моральною компетентністю - готовністю, здатністю жити за традиційними моральними законами.

Для формування в учнів ключових компетентностей використовуються різні форми виховної роботи: проекти, свята, відкриті виховні заходи, екскурсії, відвідування театрів, родинно-виховні заходи, бесіди, тощо. Різноманітні напрямки діяльності сприяють отриманню кращого результату.

У виховну роботу класу необхідно обов'язково залучати батьків. Запрошувати разом з дітьми їх на різноманітні класні та позакласні заходи. Не лише пропонувати свою допомогу та «нав'язування» власних думок при зустрічах, а й не соромитися спросити поради. Адже важливо, коли батьки відчують свою значущість у житті дитини, довіру з боку вчителя.

Отже, результатом виховної роботи має стати створення оптимального соціально-культурного мікроклімату в колективі, який би сприяв творчому саморозкриттю, саморозвитку, дозволяв би дітям легко освоїтись у своєму виховному просторі, спонукав би їх до діяльності, яка б дозволяла вступати в реальні відносини з оточуючим світом.

Головним принципом гуманістичної позиції педагога необхідно вважати принцип – кожен учень особистість, індивідум.

Вагому роль при цьому слід надавати роботі з батьками, яких активно залучати до співпраці, використовуючи

інтерактивні форми роботи.

В плануванні роботи необхідно враховувати фактори, що зумовлюють розвиток ключових компетентностей школярів як складової вихованості особистості, а саме:

- 1) створення сприятливого психологічного мікроклімату та виховного середовища, що є комфортним для кожного учня;
- 2) організація системної виховної роботи з формування в учнів загальнолюдських та громадських якостей, уміння будувати свою компетенцію життя.

Виховну роботу з учнями класу планувати за такими напрямками: робота з учнями, що сприяє розвитку соціальної, інформаційної, комунікативної компетентності та саморозвитку; робота з батьками, що допомагає досягти найбільших результатів; робота з педагогами школи, що включає обмін досвідом.

Щоб розвинути соціальну компетентність, потрібно:

- створювати та розв’язувати проблемні ситуації;
- давати їй періодично змінювати громадські доручення, обговорювати їх виконання, обов’язково підбивати підсумки роботи;
- проводити виховні заходи патріотичного змісту, здійснювати правове та морально-етичне виховання;
- брати участь у соціальних проектах;
- створювати ситуації морального вибору на основі прочитаних творів або життєвих ситуацій;

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

- учити дітей висловлювати власну точку зору, вислуховувати думку товариша, узгоджувати їх та доходити порозуміння.

Розвитку в учнів полікультурної компетентності сприятиме:

- проведення зустрічей з цікавими людьми, відомими художниками, поетами, композиторами;
- проведення тематичних вечорів, міжнародних фестивалів, заочних подорожей країнами світу;
- відвідування виставок, музеїв, проведення екскурсій;
- проведення бесід з етичної тематики;
- читання та обговорення історичних творів;
- здійснення пошукової роботи.

Розвинути комунікативну компетентність допоможе:

- інсценування казок;
- усний опис картини;
- проведення ділових та інтелектуальних ігор, круглих столів, дискусій;
- написання запрошень, привітань, оголошень, випуск газет, стіннівок, листів;
- листування з ровесниками;
- проведення бібліотечних уроків, постійний зв'язок із бібліотекою.

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

Інформаційна компетентність здійснюється через:

- проведення усних журналів, зустрічі з цікавими людьми;
- інтелектуальні ігри, екскурсії, відвідування музеїв, персональних та художніх виставок, творчих майстерень;
- ознайомлення учнів із дитячою періодикою;
- стимулювання учнів до роботи з комп'ютером; використання мережі Інтернет.
- створення інформаційних проектів;

Розвиток компетентності творчої діяльності можна реалізувати завдяки:

- участі у конкурсах та олімпіадах;
- дослідницькій діяльності учнів;
- складанню власних казок, віршів; випуску власних збірок, конкурси малюнків;
- створенню кросвордів, ребусів;
- побудові генеалогічного дерева своєї родини;
- організації персональних учнівських виставок;
- стимулюванню зайнятості дітей у роботі гуртків, студій за інтересами;
- залученню до самоврядування.

Компетентність саморозвитку та самоосвіти можна здійснювати через:

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

- залучення виконання творчих завдань та участі в інтелектуальних заходах;
- проведення розвивальних пізнавальних ігор;
- залучення до гурткової роботи;
- складання та реалізацію програми самоосвітньої та самовиховної діяльності учнів.

Дуже важливим напрямком в роботі стає робота з батьками, що включає:

- анкетування з метою вивчення соціального статусу сімей, надання соціальної та педагогічної допомоги.

Індивідуальні співбесіди за результатами діагностики, відвідування вдома;

- консультації, вечір запитань і відповідей з питань формування позитивної мотивації до навчання, зустріч із вчителями-предметниками, залучення батьків до процесу свідомого вибору профілю дітьми та майбутньої професії.

- цикл бесід, лекцій з питань: ”Як уникнути конфліктів із дітьми”, “Поради батькам”, індивідуальна робота з проблемними сім’ями, круглий стіл “Адаптація дитини в житті”.

- запрошення та участь батьків до проведення тематичних виховних годин, проведення семінару «Педагогічна освіта батьків», сумісна робота батьків і учнів у створенні дітьми життєвих проектів.

- висвітлення кращого сімейного досвіду виховання дітей, впровадження курсу «Педагогіка на кожен день».

- лекторій «Соціалізація дитини», участь у благодійних акціях, консультації, інформування, проведення класних родинних свят ”Родина від батька до сина”, “І на тім рушничкові...”

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

- допомога в організації екскурсій для дітей, спільні спортивні та виховні заходи для дітей і батьків.
- залучення батьків до проведення тематичних виховних годин, батьківські збори “Дисципліна і самоконтроль учня як підготовка до самостійності”.
- індивідуальна робота з батьками з проблемних питань виховання дітей.

Таким чином, дотримуючись вищевикладених аспектів педагог може ефективно планувати та організовувати власну діяльність, плануючи цілий ряд заходів взаємодії дітей, вчителів та батьків дотримуючись певних правил, прийомів та методів роботи, та спрямовувати її на досягнення високих результатів у формуванні власної компетентності та у підвищенні рівня вихованості учнів, ставлячи саме особистість учня у центр виховної системи. Золоті правила педагога, гуманістична модель виховної системи педагога та модель комплексної роботи з батьками, наведені в додатках, допоможуть вчителю зайняти гуманістичну позицію у навчально-виховному процесі та досягти високих результатів.

Література

1. Воровщikov С.Г. Навчально-пізнавальна компетентність школярів: досвід системного конструювання//ЗАВУЧ. Управління сучасною школою. - 2007. - № 6. - С. 81-103.
2. Дмитрієва Л.В. Теорія і практика управління якістю освіти. Випуск 2: Освітня програма педагога: структура, зміст, технологія розробки: Методичний посібник / Під. ред. В.А. Сарапулова. - Чита: ТОВ «Експрес-видавництво», 2007. - 200 с.
3. Дронов В.П. Роздуми про стратегічні завдання шкільної географії// Географія та екологія в школі XXI століття. - 2005. - № 6. - С.31 - 34.
4. Іванов Д.А. Компетенції та компетентнісний підхід у сучасній освіті// ЗАВУЧ. Управління сучасною школою. - 2008.- № 1. - С. 4 - 24.
5. Концепція модернізації російської освіти на період до 2010 року. - Уряд Російської Федерації. - Розпорядження № 1756 - р від 29.12.2001 р
6. Концепція модернізації муніципального освіти в місті Читі на період до 2010 року. - Чита, 2003.
7. Краєвський В.В. Загальні основи педагогіки. - М .: Видавничий центр «Академія», 2003. - 256 с.

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

8. Сафронова Е.М. Про роль афоризмів у виховному процесі // ЗАВУЧ. Управління сучасною школою. - 2004.- № 8. - С. 150 - 158.
9. Словник іноземних слів. - 7-е изд., Перераб. - М.: Російська мова, 1980. - 624 с.
10. Хуторський А. Ключові компетенції як компонент особистісно-орієнтованої парадигми освіти // Народна освіта. - 2003. - № 2. - С. 58 - 64.
11. Якиманская І., Якуніна О. Особистісно - орієнтований урок: планування і технологія проведення // Директор школи. - 1998. - № 3. - С. 65 - 72.
12. Дьюи Д. Мое педагогическое кредо., Приводится по Э. Гусинский, Ю.Турчанова. Современные образовательные теории, М. МВШСЕН, 2002, -128с.
13. Дьюи Д. Демократия образования, М., Педагогика – Пресс, 2000, - 348с.

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

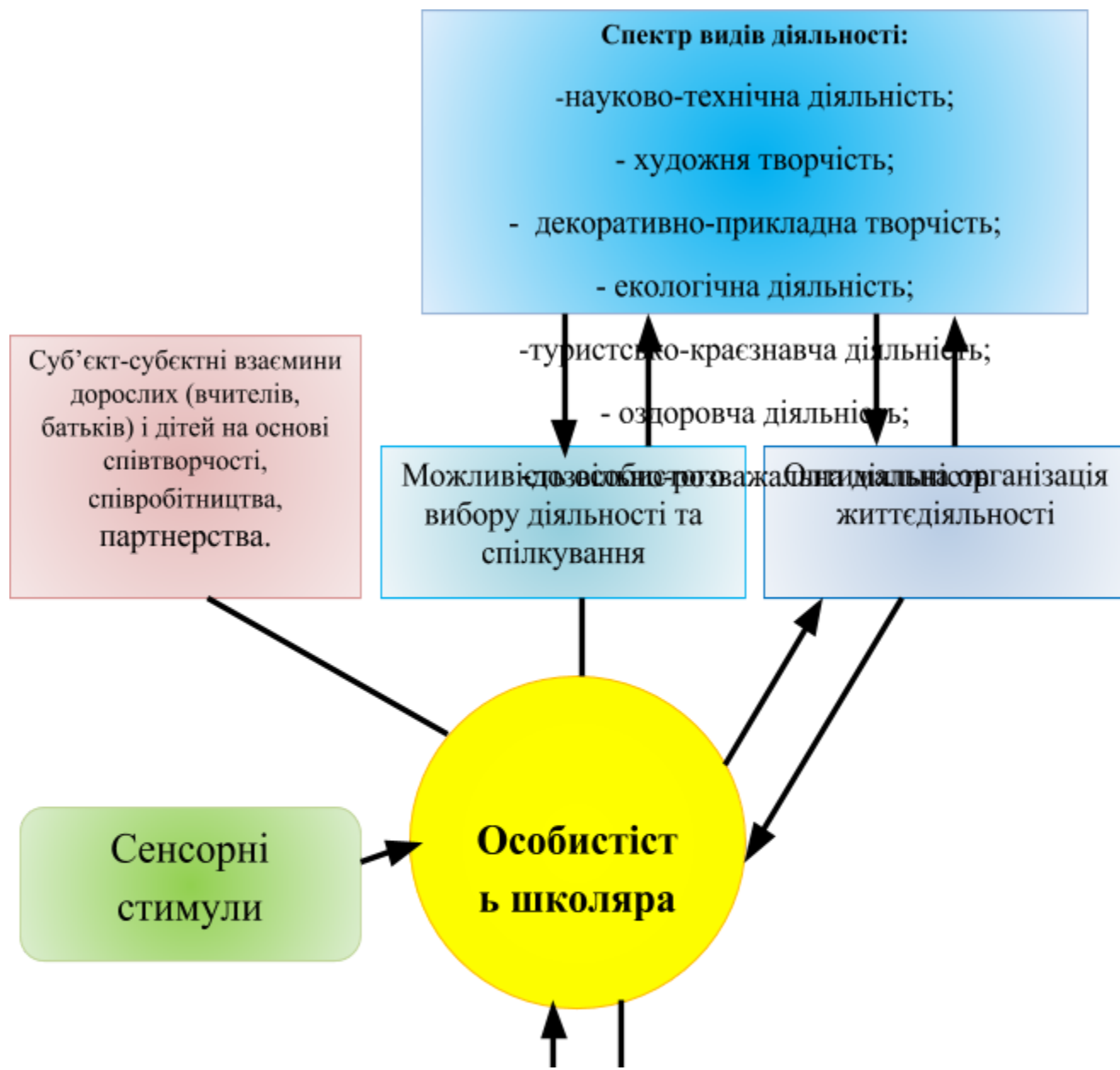
Золоті правила педагога

1. Учитель має викликати любов і повагу школярів до себе. А це можливо, коли він сам любить, поважає та піклується про кожну дитину, у стосунках з учнями чесний і відвертий.
2. Учителю не слід мати «любимчиків». Дитина прислухатиметься до порад такого вчителя, виконуватиме прохання, ділитиметься з ним найсокровеннішим.
3. Він має бути веселим, жартами підтримувати учнів, створювати позитивну атмосферу.
4. Педагог має правильно використовувати свій час, щоб поповнювати запас енергії завдяки природі, мистецтву.
5. Учителю слід завжди бути доброзичливим. У дитині немає нічого такого, щоб вимагало жорстокості. Зло перемагають добром, любов'ю. Учитель повинен бажати дитині лише добра, виховувати в ній добро власними вчинками, і дитина відповість тим самим.

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

6. Учителю варто читати більше наукової літератури. З такою Людиною учням завжди цікаво.
7. Завдання вчителя як особистості «знайти себе в собі» й допомогти дітям зробити те саме.
8. Учитель має володіти мистецтвом індивідуальних бесід з дитиною, уміти її вислухати, підтримати в ній вогник самоповаги. Не можна обговорювати поганих вчинків привселюдно. Самоповага народжується із радощів за себе, за свій успіх.
9. Педагогу необхідно створити доброзичливий учнівський колектив, в якому кожна дитина пам'ятає, що поруч з нею людина, з інтересами якої треба рахуватись.
10. Педагогу слід мати гаряче серце й холодний розум, щоб не допустити поспішних, непродуманих рішень; не залежати від настрою.
11. Учителю потрібно дорожити довір'ям дитини, любити її, захищати, поважати її почуття. Тоді між учителем і дітьми складатимуться доброзичливі, щирі стосунки. Педагог має берегти найвище благо: людську гордість, недоторканість особистості, гідність дитини.
12. Педагогу необхідно виховувати в дітей самодисципліну, боротися з лінощами. Разом з батьками слід працювати над тим, щоб дитина сама себе обслуговувала. Діти мають розуміти, що навчання в школі – це їхня найважливіша робота.

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

Гуманістична модель виховної системи педагога

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>